

**UNIVERZITET U SARAJEVU
ŠUMARSKI FAKULTET**

**PRAVILA STUDIRANJA
ZA TREĆI CIKLUS STUDIJA
NA ŠUMARSKOM FAKULTETU
UNIVERZITETA U SARAJEVU**

SADRŽAJ:

I. OPŠTE ODREDBE	3
II ORGANIZACIJA I REALIZACIJA TREĆEG CIKLUSA STUDIJA	4
III UPIS NA TREĆI CIKLUS STUDIJA	6
IV PRIJAVA I ODBRANA DOKTORSKE DISERTACIJE	7
V TROŠKOVI STUDIJA	8
VI KVALITET IZVOĐENJA STUDIJSKOG PROGRAMA	8
VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	9

Na osnovu člana 221. Pravila Fakulteta, a u skladu sa odredbama Pravila studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu i uz saglasnost Nastavno-naučnog vijeća od XXXXXX. godine, Upravni odbor Šumarskog fakulteta u Sarajevu na sjednici održanoj XXXX. godine, d o n i o j e

PRAVILA STUDIRANJA ZA TREĆI CIKLUS STUDIJA NA ŠUMARSKOM FAKULTETU UNIVERZITETA U SARAJEVU

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1. (Obuhvatnost)

Pravilnikom za treći ciklus studija na Šumarskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu (u daljem tekstu: Pravilnik) preciznije se uređuju organizacija i izvođenje trećeg ciklusa studija, upis na studij trećeg ciklusa, način provođenja ispita i istraživačkog rada, postupak prijave i odbrane doktorske disertacije, kao i druga pitanja od značaja za realizaciju studijskih programa za sticanje naučnog zvanja doktora nauka koje organizuje Šumarski fakultet Univerziteta u Sarajevu (u daljem tekstu: Fakultet).

Na svi pitanja koja nisu obuhvaćena odredbama Pravilnika primjenjuju se odredbe Pravila studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu (u daljem tekstu: Univerzitet) i relevantne odredbe Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Član 2. (Studijski programi trećeg ciklusa studija Fakulteta)

Fakultet organizuje i izvodi doktorske studije iz oblasti šumarstva i hortikulture kroz studijske programe III ciklusa studija šumarskih i hortikulturnih nauka čijim se završetkom stiče pravo na sticanje diplome akademske titule i naučno zvanje doktora biotehničkih nauka, naučno polje šumarstvo ili hortikultura.

Član 3. (Obrazovni ciljevi studija)

Doktorski studiji iz prethodnog člana kroz uključivanje kandidata u naučno-istraživački rad, interaktivne metode prenosa i usvajanja znanja, te samostalno planiranje, realizaciju i odbranu doktorske disertacije za obrazovne ciljeve imaju obezbjeđivanje:

- sistematskog razumijevanja biotehničkih nauka u okviru naučnog polja šumarstva i hortikulture (za šumarske nauke), odnosno sistematskog razumijevanja naučne grane hortikulture,
- osposobljenosti za samostalni istraživački rad u okvirima odabranog naučnog polja, grane i područja,
- osposobljenosti za sintetiziranje, eksplikaciju, dizajniranje, implementaciju i prihvatanje procesa zasnovanih na naučnim dostignućima,

- osposobljenosti za samostalno originalno istraživanje koje naučnim radom proširuje granice znanja, a čiji neki dijelovi zaslužuju objavu u domaćim i međunarodnim referentnim publikacijama,
- osposobljenosti za kritičku analizu, evaluaciju i sintezu novih i kompleksnih ideja,
- izgrađenog stava kojim se u akademskom i profesionalnom kontekstu promoviše tehnološki i društveni napredak zasnovan na znanju, uz poštovanje etičkih normi.

Član 4.
(Jezik)

Nastava na studijskim programima trećeg ciklusa studija na Fakultetu izvodi se na jezicima naroda u Bosni i Hercegovini. Iz predmeta obuhvaćenih nastavnim planom moguće je održavati nastavu, konsultacije i ispite i na engleskom jeziku.

Doktorska disertacija se piše na jednom od jezika naroda u Bosni i Hercegovini. Izuzetno, i po odobrenju Vijeća studija, doktorska disertacija može biti napisana na engleskom jeziku, uz dostavljanje prevoda disertacije na jednom od jezika naroda u Bosni i Hercegovini.

II ORGANIZACIJA I REALIZACIJA TREĆEG CIKLUSA STUDIJA

Član 5.
(Organizacija studija)

Doktorski studiji, odnosno studijski programi III ciklusa studija, organizuju se i realizuju u skladu sa nastavnim planovima i programima za čiju je realizaciju prethodno pribavljena saglasnost Senata Univerziteta.

Nastavni planovi i programi doktorskih studija sastavni su dio ovog Pravilnika.

Član 6.
(Vijeće doktorskih studija)

Doktorskim studijem upravlja Vijeće doktorskih studija (u daljnjem tekstu: Vijeće studija).

Vijeće studija čine nastavnici Fakulteta koji su uključeni u realizaciju studijskih programa III ciklusa studija, te prodekani Fakulteta za nastavu i naučno-istraživački rad.

Vijeće studija imenuje Nastavno-naučno vijeće Fakulteta na period od četiri godine.

Na prijedlog Vijeća studija, predsjednika Vijeća studija imenuje dekan Fakulteta iz reda nastavnika u zvanju redovnog profesora. Predsjednik vijeća studija ujedno je i rukovodilac Vijeća.

Vijeće studija rješava sva pitanja koja se odnose na organizaciju i tok studiranja, te predlaže odluke koje donosi Nastavno-naučno vijeće Fakulteta i Senat Univerziteta.

Vijeće studija nakon svog konstituisanja predlaže, a Nastavno-naučno vijeće Fakulteta usvaja, Poslovnik o radu Vijeća studija.

Vijeće studija ima sekretara kojeg svojom odlukom imenuje dekan Fakulteta.

Član 7.
(Sadržaj studija i vrednovanje aktivnosti studenta)

Studij na trećem ciklusu studija realizuje se kroz nastavu, naučno-istraživački rad studenta koji se po pravilu izvodi na Fakultetu, i izradu i odbranu doktorske disertacije.

Za sve predviđene aktivnosti studenta na studiju trećeg ciklusa nastavnim planom i programom studija utvrđuje se broj (E)CTS bodova. Verifikacija ostvarenih (E)CTS bodova po osnovu nastave vrši se polaganjem ispita iz obaveznih i odabranih izbornih predmeta. (E)CTS bodovi ostvareni po osnovu naučno-istraživačkog rada verifikuju se na osnovu pozitivne odluke Vijeća studija o prihvatljivosti objavljenih naučno-stručnih radova studenta, a po osnovu izrade i odbrane doktorske disertacije na osnovu pozitivnih odluka Nastavno-naučnog vijeća fakulteta o provedenim postupcima prijave, izrade i odbrane doktorske disertacije.

Verifikovane (E)CTS bodove studenta u njegovom indeksu i personalnom dosjeu knjiži i ovjerava Studentska služba Fakulteta.

Član 8.

(Uslovi prenosa /E/CTS bodova ostvarenih na drugim fakultetima ili univerzitetima)

Student na osnovu svog zahtjeva i uz saglasnost akademskog savjetnika, supervizora ili mentora, te po odobrenju Vijeća studija, može ostvariti dio potrebnih (E)CTS bodova pohađanjem nastave ili učešćem u istraživanjima na drugim fakultetima ili univerzitetima u zemlji i inostranstvu. Odluku o priznavanju ovako ostvarenih (E)CTS bodova na osnovu zahtjeva studenta donosi Vijeće studija, a u skladu sa Pravilnikom o mobilnosti studenta Univerziteta u Sarajevu.

Član 9.

(Studijske godine i semestri)

Studijski programi trećeg ciklusa studija podijeljeni su na studijske godine i semestre.

Student je obavezan ovjeriti prethodni, da bi upisao naredni semestar studija. Za ovjeru prvog semestra ne postoje uslovi u pogledu potrebnog broja ostvarenih (E)CTS bodova. Za ovjeru drugog semestra potrebno je da student ima verifikovano najmanje 30 E(CTS) bodova po osnovu pohađanja nastave i polaganja ispita. Za ovjeru trećeg semestra potrebno je da student ima verifikovane sve (E)CTS bodove po osnovu pohađanja nastave i polaganja ispita. Za ovjeru četvrtog, petog i šestog semestra ne postoje dalji uslovi u pogledu ukupnog broja verifikovanih (E)CTS bodova.

Odbrani doktorske disertacije može pristupiti student koji je prethodno verifikovao (E)CTS bodove po svim aktivnostima predviđenim nastavnim planom i programom, osim (E)CTS bodova predviđenih za javnu odbranu doktorske disertacije.

Član 10.

(Trajanje studija)

Studijski programi trećeg ciklusa studija Fakulteta principijelno traju tri godine (šest semestara), a cijeli studijski program se vrednuje sa 180 (E)CTS bodova.

Izvršenjem obaveza propisanih nastavnim planom i programom dokorskog studija za upisani semestar, kandidat prelazi u naredni semestar, odnosno studijsku godinu, bez kalendarskih ograničenja, s tim da je dužan odbranom doktorske disertacije završiti studij u roku od najviše četiri godine od dana upisa.

Rok od četiri godine od dana upisa može se na zahtjev kandidata i odlukom Vijeća studija produžiti najduže za još jednu godinu, računajući od dana isteka roka utvrđenog za predaju radne verzije doktorske disertacije na ocjenu.

Navedeni rokovi se mogu dodatno produžiti samo iz razloga istraživanja u okviru izrade doktorske disertacije ili iz razloga objektivne spriječenosti kandidata, o čemu, na zahtjev kandidata i prijedlog Vijeća studija, odluku donosi Nastavno-naučno vijeće Fakulteta.

III UPIS NA TREĆI CIKLUS STUDIJA

Član 11.

(Prethodno obrazovanje kandidata)

Upis na doktorski studij vrši se na osnovu javnog konkursa koji objavljuje Univerzitet na prijedlog NNV Šumarskog fakulteta.

Studijske programe III ciklusa studija, uz ispunjavanje drugih – konkursom traženih – uslova, mogu upisati lica koja su po osnovu prethodnog visokoškolskog obrazovanja prema principima Bologna procesa stekli najmanje 300 (E)CTS bodova – drugog ciklusa ili ekvivalenta iz odgovarajuće oblasti nauke. Pohađanjem i završetkom studija III ciklusa ova lica treba da imaju verifikovano najmanje 480 (E)CTS bodova na svim ciklusima univerzitetskog obrazovanja.

Studijske programe III ciklusa studija mogu upisati i lica koja su stekla zvanje magistra nauka na studijima organizovanim prije uvođenja Bologna sistema trocikličnog studija iz oblasti koje su relevantne za oblasti za koje se organizuje doktorski studij. Ukoliko steknu pravo na upis studijskog programa III ciklusa, ovim licima se priznaje 60 (E)CTS bodova po osnovu pohađanja nastave (50 bodova) i objavljivanja dva naučno-stručna rada u časopisima iz specijalizovanih baza (10 bodova). Odluku o priznavanju 60 (E)CTS bodova po osnovu završenog studija kojim je stečeno zvanje magistra nauka donosi Vijeće studija. Preostalih 120 (E)CTS bodova ova lica treba da steknu kroz ostale aktivnosti predviđene nastavnim planom i programom od III do VI semestra.

Član 12.

(Posebni uslovi upisa na III ciklus studija)

Za upis studijskog programa III ciklusa studija mogu se kandidovati:

- lica koja su završila prvi i drugi ciklus studija u skladu sa principima Bologna procesa, čija je ukupna prosječna ocjena za oba ciklusa studija najmanje 8,00 (izračunata kao prosječna ocjena svih položenih predmeta na oba ciklusa studija i završnih radova),
- lica koja su završila postdiplomski studij organizovan prije uvođenja cikličnih studija u skladu sa Bologna principima, stekla zvanje magistra nauka i koja su ostvarila prosječnu ocjenu na postdiplomskom studiju najmanje 8,00 i
- lica koja su završila diplomski studij organizovan prije uvođenja cikličnih studija u skladu sa Bologna principima, stekla zvanje diplomirani, nakon toga završila najmanje jednogodišnji studij II ciklusa u skladu sa Bologna principima i ostvarila prosječnu ocjenu na oba studija najmanje 8,00 (izračunato kao prosječna ocjena svih položenih predmeta na oba ciklusa studija).

Izuzetno, u slučaju kada je broj prijavljenih kandidata za upis studijskog programa III ciklusa studija manji od broja utvrđenog konkursom, studijske programe III ciklusa studija mogu upisati lica iz prethodnog stava koja su na prethodno završenim studijama ostvarila prosječnu ocjenu najmanje 7,50, koja su objavila najmanje dva naučna rada i koja svojim izjavama pismeno preporuča dva nastavnika koji učestvuju u realizaciji nastave na studijskom programu kojeg kandidat želi upisati. Konačnu odluku o upisu ovih kandidata, nakon razmatranja referenci kandidata i referentnosti nastavnika koji su kandidata preporučili, donosi Nastavno-naučno vijeće Fakulteta na prijedlog Vijeće studija.

Član 13.
(Rangiranje kandidata za upis na III ciklus studija)

U slučajevima kada je broj prijavljenih kandidata za upis studijskog programa III ciklusa studija veći od broja određenog konkursom, izbor kandidata za upis vrši se na osnovu rezultata postignutih na prethodnim ciklusima studija. Pri ovom se kao vodeći kriterij uzima prosječna ocjena prethodnih ciklusa studija utvrđena u skladu sa odredbama Člana 14., stav 1. U slučajevima kada dva ili više kandidata imaju istu prosječnu ocjenu sa prethodnih ciklusa studija, kao dodatne kriterije za rangiranje, Vijeće studija razmatra kvalitet eventualno objavljenih naučnih i stručnih radova, te reference nastavnika koji su eventualno dali preporuke kandidatima za upis.

Rang listu kandidata za upis objavljuje Vijeće studija, a po isteku roka za prigovore usvaja je Nastavno-naučno vijeće Fakulteta i dostavlja Senatu Univerziteta.

Član 14.
(Okrvna oblast istraživanja, tema doktorske disertacije i troškovi istraživanja)

Kandidati koji su stekli pravo upisa studijskog programa III ciklusa studija obavezni su prije upisa Vijeću studija dostaviti slijedeće:

- izjavu koordinatora projekta u okviru kojeg će biti realizovana istraživanja za izradu doktorske disertacije kojom se potvrđuje da u okviru projekta postoje sredstva potrebna za istraživanje ili potpisanu izjavu kandidata da će troškove istraživanja za izradu doktorske disertacije pokriti iz vlastitih sredstava ili sredstava do kojih je došao samostalnim apliciranjem za dodjelu sredstava za ove namjene kod privrednih subjekata, namjenskih domaćih i inostranih fondova i sl.,
- okvirni prikaz troškova istraživanja koja će rezultirati izradom i odbranom doktorske disertacije,
- okvirnu oblast istraživanja i okvirnu temu doktorske disertacije sa kratkim obrazloženjem ciljeva i očekivanih rezultata disertacije,
- potpisanu saglasnost nastavnika koji može biti savjetnik pri pripremi projekta doktorske disertacije i mentor pri izradi doktorske disertacije.

IV PRIJAVA I ODBRANA DOKTORSKE DISERTACIJE

Član 15.
(Procedure prijave i odbrane doktorske disertacije)

Procedure prijave i odbrane doktorske disertacije utvrđene su Pravilima Univerziteta za treći ciklus studija i nastavnim planovima i programima studijskih programa trećeg ciklusa studija.

Član 16.
(Mentor)

U skladu sa nastavnim planovima i programima doktorskih studija studentima III ciklusa studija, odnosno doktorskim kandidatima, dodjeljuje se mentor.

Za mentora pri izradi doktorske disertacije može biti imenovan nastavnik iz reda redovnih ili vanrednih profesora iz uže oblasti doktorske disertacije, uključujući lica sa počasnim zvanjem profesor emeritus.

Procjenu referentnosti predloženog mentora vrši Vijeće studija na osnovu čijeg stava Nastavno-naučno vijeće Senatu Univerziteta predlaže mentora kao jednog od članova komisije za ocjenu podobnosti teme doktorske disertacije i kandidata.

Imenovani mentor iz prethodnog stava, u pravilu se imenuje i kao mentor u komisiju za ocjenu doktorske disertacije, te u komisiju za odbranu doktorske disertacije.

Član 17.

Mentor pri izradi doktorske disertacije pomaže studentu pri izboru metoda naučno-istraživačkog rada, literature, pripremi strukture rada, kao i da mu pruža drugu stručnu pomoć.

Član 18.

(Broj doktorskih kandidata koje vodi jedan mentor)

Jedan nastavnik može istovremeno biti imenovani mentor za najviše pet kandidata.

Član 19.

(Promjena mentora)

Kandidat može inicirati promjenu mentora ukoliko on bez opravdanih razloga u dužem vremenskom periodu ne ispunjava svoje obaveze ili iz opravdanih razloga nije u mogućnosti da ih obavlja. Odluku o promjeni mentora na prijedlog Nastavno-naučnog vijeća Fakulteta donosi Senat Univerziteta.

Ukoliko mentor iz opravdanih razloga ili iz razloga koji se mogu označiti kao krivica kandidata u dužem vremenskom periodu nije u mogućnosti da ispunjava svoje mentorske obaveze, mentor može inicirati prestanak mentorstva. Kandidatu se, na osnovu stava Vijeća studija i prijedloga Nastavno-naučnog vijeća, odlukom Senata Univerziteta može dodijeliti novi mentor.

V TROŠKOVI STUDIJA

Član 20.

(Troškovi studija)

Troškove istraživanja i izrade doktorske disertacije, troškove izdavanja diplome, kao i druge troškove vezane za realizaciju aktivnosti predviđenih planom i programom studija snosi kandidat. Sredstva za ove troškove kandidat može obezbijediti i iz drugih izvora, o čemu prije upisa studijskog programa podnosi potrebne izjave i druga relevantna dokumenta.

Visinu i strukturu troškova školarine za treći ciklus studija svojom odlukom o troškovniku utvrđuje Upravni odbor Fakulteta, u skladu sa važećom Odlukom Vlade Kantona Sarajevo.

VI KVALITET IZVOĐENJA STUDIJSKOG PROGRAMA

Član 21.

(Praćenje i poboljšanje kvaliteta izvođenja studijskog programa)

Kvalitet izvođenja studijskog programa najmanje jednom godišnje analizira Vijeće doktorskog studija i prema Nastavno-naučnom vijeću Fakulteta upućuje preporuke za poboljšanja.

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22. (Obrasci)

Sastavni dio ovog Pravilnika su obrasci potrebni kod upisa i realizacije aktivnosti predviđenih nastavnim planovima i programima studijskih programa trećeg ciklusa Fakulteta.

Član 23. (Izmjene i dopune Pravilnika)

Izmjene i dopune ovog Pravilnika vrše se na način i po postupku za njihovo donošenje.

Član 24. (Stupanje na snagu i objavljivanje)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana njihovog objavljivanja na oglasnoj ploči Fakulteta.

Pravilnik će biti objavljen i na web stranici Fakulteta.